

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра педіатрії №2

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Світлана КОТЮЖИНСЬКА

01 вересня 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДІАТРІЯ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

2022

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 9 від 23 червня 2022 року).

Розробники:

завідувач кафедри педіатрії №2, д. мед. н., професор Стоєва Т. В.

завуч кафедри педіатрії №2, к. мед. н., доцент Прохорова С. В.

к. мед. н., доцент Тіткова О. В.

к. мед. н., доцент Портнова О. О.

к. мед. н., доцент Весілик Н. Л.

к. мед. н., доцент Годлевська Т. Л.

к. мед. н., асистент Федін М. В.

к. мед. н., асистент Джагіашвілі О. В.

к. мед. н., асистент Решетіло О. В.

к. мед. н., асистент Соболева Х. Б.

асистент Браткова Л. Б.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педіатрії № 2
Протокол № 11 від 27.06.2022 р.

Завідувач кафедри Тетяна СТОЄВА

Погоджено із гарантом ОПП Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з педіатричних дисциплін ОНМедУ
Протокол № бвід 30.06.2022 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін ОНМедУ

 Наталія КОТОВА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____
Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Обов'язкова дисципліна</i>
Кредитів: 4		<i>Рік підготовки: 4</i>
Годин: 120	Спеціальність 222 «Медицина»	<i>Семестри VIII - IX</i> <i>Лекції (12 год.)</i>
Змістових модулів: 6	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семінарські (0 год.)</i> <i>Практичні (78 год.)</i> <i>Лабораторні (0 год.)</i> <i>Самостійна робота (30 год.)</i> <i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i> <i>Форма підсумкового контролю – диф. залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі педіатрії та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Засвоєння етіологічних та патогенетичних факторів найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку.
2. Засвоєння класифікації дитячих хвороб та провести аналіз типових клінічних картин найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку.
3. Визначання особливостей захворювань у дітей різного віку.
4. Складання плану обстеження та проведення аналізу даних лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку.
5. Оволодіння принципами лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку.
6. Встановлення діагнозу і надання екстреної допомоги при основних невідкладних станах у дітей з найбільш поширеними соматичними та неінфекційними захворюваннями дитячого віку.
7. Прогнозування перебігу найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворюваннях дитячого віку.
9. Опанування морально-деонтологічних принципів медичного фахівця та фахової субординації у педіатрії при професійному спілкуванні з хворим.

• Загальних (ЗК):

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 – Здатність працювати в команді.
- ЗК8 – Здатність до міжособистої взаємодії.
- ЗК11 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК12 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК13 – Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

• Спеціальних(СК):

- СК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень

та оцінки їх результатів.

СК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК5 – Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

СК6 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

СК7 – Здатність до діагностування невідкладних станів.

СК8 – Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

СК10 – Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

СК11 – Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК13 – Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

СК16 – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

СК24 – Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

СК26 – Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 - Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 - Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3 - Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН4 - Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5 - Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6 - Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7 - Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8 - Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9 - Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10 - Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН12 - Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН13 - Проводити оцінку та моніторинг фізичного та психомоторного розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організовувати проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН14 - Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17 - Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН21 - Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН30 - Визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду (діти).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної педіатрії;
- основні принципи організації медичної допомоги дитячому населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хворої дитини;
- загальні елементи догляду за хворими дітьми;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію та аналіз типової клінічної картини найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку;
- план обстеження та аналіз даних лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку;
- принципами лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворювань дитячого віку;
- надання екстреної допомоги при основних невідкладних станах у дітей з найбільш поширеними соматичними та неінфекційними захворюваннями дитячого віку;
- прогноз при найбільш поширених соматичних та неінфекційних захворюваннях дитячого віку;
- морально-деонтологічні принципи медичного фахівця та принципами фахової субординації у педіатрії;
- особливості структури медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень відділення у дитячому стаціонарі;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хворої дитини;
- оцінювати важкість клінічних проявів хвороби;
- скласти план обстеження і оцінити їх результати;
- виявляти і оцінювати гострі медичні стани;
- надавати першу медичну допомогу;
- забезпечити базову підтримку життя і дихальної функції у відповідності до діючих Європейських рекомендацій;
- призначити відповідне лікування;
- виконувати медичні процедури і медичні маніпуляції (техніка проведення ін'єкцій, очисної клізми, зондування шлунку, методи відновлення прохідності дихальних шляхів, катетеризація сечового міхура, тощо);
- застосовувати заходи з профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- оформити карту стаціонарного хворого;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Захворювання дітей раннього віку.

Тема 1. Рахіт. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування рахіту. Профілактика рахіту.

Тема 2. Гіпервітаміноз «Д», спазмофілія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика гіпервітамінозу D, спазмофілії. Невідкладна допомога та прогноз.

Тема 3. Білково-енергетична недостатність. Визначення, класифікація, клініка, лікування та профілактика білково-енергетичної недостатності у дітей.

Змістовий модуль 2.

Захворювання органів дихання у дітей.

Тема 4. Гострі респіраторно-вірусні захворювання. Гіпертермічний синдром. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика ГРВІ у дітей. Грип, парагрип, РС-вірусна інфекція, аденовірусна інфекція, риновірусна інфекція. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика гострого назофарингіту, гострого фарингіту, гострого ларингофарингіту, гострого трахеїту у дітей. Гіпертермічний синдром та судоми.

Тема 5. ГСЛТ, дихальна недостатність. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика при ГСЛТ у дітей. Діагностика та невідкладна допомога при дихальній недостатності у дітей.

Тема 6. Бронхіти. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика гострого простого бронхіту, гострого обструктивного бронхіту, гострого бронхіоліту та рецидивуючого бронхіту у дітей.

Тема 7. Пневмонії. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка при пневмоніях, лікування, профілактика та реабілітація пневмоній у дітей. Прогноз. Диспансерне спостереження.

Тема 8. Вроджені вади дихальної системи. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика вроджених вад та хронічних захворювань бронхолегеневої системи у дітей. Прогноз.

Тема 9. Хронічні неспецифічні захворювання легень. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика хронічних захворювань бронхолегеневої системи у дітей. Прогноз.

Тема 10. Муковісцидоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Прогноз для життя у дітей з муковісцидозом.

Змістовий модуль 3.

Алергічні захворювання у дітей.

Тема 11. Бронхіальна астма. Визначення. Фактори ризику та патофізіологічні механізми розвитку бронхіальної астми. Класифікація, клініка, діагностика, лікування.

Тема 12. Кропив'янка у дітей, набряк Квінке. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика кропив'янки у дітей. Невідкладна допомога при набряку Квінке. **Алергічний риніт.** Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика алергічного риніту у дітей, прогноз

Тема 13. Атопічний дерматит. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика атопічного дерматиту у дітей, прогноз. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика алергічного риніту у дітей, прогноз. Атопічний марш.

Змістовий модуль 4.

Кардіоревматологія дитячого віку.

Тема 14. Вроджені вади серця. Етіологія найбільш поширених ВВС. Класифікація вад серця, гемодинаміка при найбільш поширених ВВС у дітей (дефекті МШП, дефекті МПП, тетраді Фалло,

коарктації аорти, стенозі легеневої артерії, аортальному стенозі, транспозиції артеріальних судин та ВАП). Діагностика найбільш поширених ВВС. Тактика лікаря та прогноз при найбільш поширених ВВС у дітей. Консервативне лікування. Показання до кардіохірургічного лікування. Лікування серцевої недостатності.

Тема 15. Кардіоміопатії. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз. Організація паліативної допомоги дітям з невиліковними захворюваннями. Особливості ведення дітей в термінальній стадії захворювання.

Тема 16. Гостра ревматична лихоманка. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, первинна та вторинна профілактика, прогноз.

Тема 17. Запальні захворювання серця у дітей (кардити). Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.

Тема 18. Ювенільний ідіопатичний артрит. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, реабілітація, прогноз.

Тема 19. Реактивні артрити у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз. Синдром Рейтера.

Змістовий модуль 5.

Захворювання травної системи у дітей.

Тема 20. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей раннього віку (кишкові коліки, функціональний закреп, зригування). Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування кишкових колік, функціонального закрепу, зригування. Прогноз.

Тема 21. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей старшого віку (синдром румінації, синдром подразненого кишківника, функціональна диспепсія). Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування синдрому подразненого кишківника, функціональної диспепсії. Прогноз.

Тема 22. Органічні захворювання стравоходу та шлунку. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика органічних захворювань стравоходу та шлунку у дітей.

Тема 23. Виразкова хвороба. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування виразкової хвороби. Ерадикація *H. pylori*. Диспансерне спостереження та реабілітація.

Тема 24. Функціональні та органічні захворювання біліарної системи. Клініка, діагностика, лікування та профілактика дисфункції жовчного міхура та сфінктера Одді, органічних захворювань біліарної системи.

Тема 25. Захворювання підшлункової залози. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування екзокринної недостатності підшлункової залози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика гострого та хронічного панкреатиту, прогноз.

Тема 26. Синдром мальабсорбції. Визначення, етіологія, класифікація, патогенез, клініка, діагностика, лікування синдрому мальабсорбції. Прогноз.

Тема 27. Органічні захворювання кишківника. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування неспецифічного виразкового коліту, хвороби Крона, прогноз.

Змістовий модуль 6.

Захворювання сечової системи у дітей.

Тема 28. Інфекції сечової системи. Визначення, класифікація інфекцій сечової системи у дітей, диференціальна діагностика інфекцій нижніх та верхніх сечових шляхів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика та прогноз циститів у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика та прогноз пієлонефритів у дітей.

Тема 29. Гломерулонефрит. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.

Тема 30. Гостре ураження нирок. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика та прогноз.

Тема 31. Хронічна хвороба нирок. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика та прогноз.

Тема 32. Тубулоінтерстиціальний нефрит. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та прогноз.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Всього			
		Лекції	Пр. зан	СРС
Змістовий модуль 1. Захворювання дітей раннього віку				
Тема 1. Рахіт	3		2	1
Тема 2. Гіпервітаміноз «Д», спазмофілія	2		2	
Тема 3. Білково-енергетична недостатність	5	2	2	1
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	10	2	6	2
Змістовий модуль 2. Захворювання органів дихання у дітей				
Тема 4. Гострі респіраторно-вірусні захворювання. Гіпертермічний синдром	3		2	1
Тема 5. ГСЛТ, дихальна недостатність	3		2	1
Тема 6. Бронхіти	3		2	1
Тема 7. Пневмонії	7	2	4	1
Тема 8. Вроджені вади дихальної системи	3		2	1
Тема 9. Хронічні неспецифічні захворювання легень	3		2	1
Тема 10. Муковісцидоз	3		2	1
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	25	2	16	7
Змістовий модуль 3. Алергічні захворювання у дітей				
Тема 11. Бронхіальна астма.	7	2	4	1
Тема 12. Кропив'янка, набряк Квінке. Алергічний риніт	3		2	1
Тема 13. Атопічний дерматит	3		2	1
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	13	2	8	3
Змістовий модуль 4. Кардіоревматологія дитячого віку				
Тема 14. Вроджені вади серця	7	2	4	1
Тема 15. Кардіоміопатії	3		2	1
Тема 16. Гостра ревматична лихоманка	3		2	1
Тема 17. Запальні захворювання серця (кардити)	3		2	1
Тема 18. Ювенільний ідіопатичний артрит	5		4	1
Тема 19. Реактивні артрити у дітей	2		2	
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	23	2	16	5
Змістовий модуль 5. Захворювання травної системи у дітей				
Тема 20. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей раннього віку (кишкові коліки, функціональний закреп, зригування)	4	1	2	1
Тема 21. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей старшого віку (румінація, синдром подразненого кишківника, функціональна диспепсія)	4	1	2	1
Тема 22. Органічні захворювання стравоходу та шлунку	3		2	1
Тема 23. Виразкова хвороба	3		2	1
Тема 24. Функціональні та органічні захворювання біліарної системи	3		2	1
Тема 25. Захворювання підшлункової залози	3		2	1
Тема 26. Синдром мальабсорбції	5		4	1

Тема 27. Органічні захворювання кишківника	5		4	1
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	30	2	20	8
Змістовий модуль 6. Захворювання сечової системи у дітей				
Тема 28. Інфекції сечової системи	5	2	2	1
Тема 29. Гломерулонефрит	5		4	1
Тема 30. Гостре ураження нирок	3		2	1
Тема 31. Хронічна хвороба нирок	3		2	1
Тема 32. Тубулоінтерстиціальний нефрит	3		2	1
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	19	2	12	5
Всього:	120	12	78	30

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Тема	Кільк. годин
1	Тема 3. Білково-енергетична недостатність	2
2	Тема 7. Пневмонії у дітей	2
3	Тема 11. Бронхіальна астма у дітей	2
4	Тема 14. Найбільш поширені вроджені вади серця у дітей	2
5	Тема 23, 24. Функціональні розлади травного тракту у дітей	2
6	Тема 28. Інфекції сечової системи у дітей	2
Всього		12

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	Кільк. годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Рахіт	2
2.	Тема 2. Практичне заняття 2. Гіпервітаміноз «Д», спазмофілія	2
3.	Тема 3. Практичне заняття 3. Білково-енергетична недостатність	2
4.	Тема 4. Практичне заняття 4. Гострі респіраторно-вірусні захворювання. Гіпертермічний синдром	2
5.	Тема 5. Практичне заняття 5. ГСЛТ, дихальна недостатність	2
6.	Тема 6. Практичне заняття 6. Бронхіти	2
7.	Тема 7. Практичне заняття 7, 8. Пневмонії	4
8.	Тема 8. Практичне заняття 9. Вроджені вади дихальної системи	2
9.	Тема 9. Практичне заняття 10. Хронічні неспецифічні захворювання легень	2
10.	Тема 10. Практичне заняття 11. Муковісцидоз	2
11.	Тема 11. Практичне заняття 12, 13. Бронхіальна астма.	4
12.	Тема 12. Практичне заняття 14. Кропив'янка, набряк Квінке. Алергічний риніт	2
13.	Тема 13. Практичне заняття 15. Атопічний дерматит	2
14.	Тема 14. Практичне заняття 16, 17. Вроджені вади серця	4
15.	Тема 15. Практичне заняття 18. Кардіоміопатії	2
16.	Тема 16. Практичне заняття 19. Гостра ревматична лихоманка	2
17.	Тема 17. Практичне заняття 20. Запальні захворювання серця (кардити)	2

18.	Тема 18. Практичне заняття 21,22. Ювенільний ідіопатичний артрит	4
19.	Тема 19. Практичне заняття 23. Реактивні артрити	2
20.	Тема 20. Практичне заняття 24. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей раннього віку (кишкові коліки, функціональний закріп, зригування)	2
21.	Тема 21. Практичне заняття 25. Функціональні розлади шлунково-кишкового тракту у дітей старшого віку (синдром подразненого кишківника, функціональна диспепсія)	2
22.	Тема 22. Практичне заняття 26. Органічні захворювання стравоходу та шлунку	2
23.	Тема 23. Практичне заняття 27. Виразкова хвороба	2
24.	Тема 24. Практичне заняття 28 Функціональні та органічні захворювання біліарної системи	2
25.	Тема 25. Практичне заняття 29. Захворювання підшлункової залози	2
26.	Тема 26. Практичне заняття 30, 31. Синдром мальабсорбції	4
27.	Тема 27. Практичне заняття 32,33 Органічні захворювання кишківника	4
28.	Тема 28. Практичне заняття 34. Інфекції сечової системи	2
29.	Тема 29. Практичне заняття 35,36 Гломерулонефрит	4
30.	Тема 30. Практичне заняття 37. Гостре ураження нирок	2
31.	Тема 31. Практичне заняття 38. Хронічна хвороба нирок	2
32.	Тема 32. Практичне заняття 39. Тубулоінтерстиціальний нефрит	2
Всього		78

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Тема	Кільк. годин
1.	Тема 1,2. Підготовка до практичного заняття 1,2.	1
2.	Тема 3. Підготовка до практичного заняття 3.	1
3.	Тема 4. Підготовка до практичного заняття 4.	1
4.	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 5.	1
5.	Тема 6. Підготовка до практичного заняття 6.	1
6.	Тема 7. Підготовка до практичного заняття 7,8.	1
7.	Тема 8. Підготовка до практичного заняття 9.	1
8.	Тема 9. Підготовка до практичного заняття 10.	1
9.	Тема 10. Підготовка до практичного заняття 11.	1
10.	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 12,13.	1
11.	Тема 12. Підготовка до практичного заняття 14.	1
12.	Тема 13. Підготовка до практичного заняття 15.	1
13.	Тема 14. Підготовка до практичного заняття 16, 17.	1
14.	Тема 15. Підготовка до практичного заняття 18.	1
15.	Тема 16. Підготовка до практичного заняття 19.	1
16.	Тема 17. Підготовка до практичного заняття 20.	1
17.	Тема 18. Підготовка до практичного заняття 21,22.	1
18.	Тема 19. Підготовка до практичного заняття 23.	1
19.	Тема 20. Підготовка до практичного заняття 26.	1

20.	Тема 21. Підготовка до практичного заняття 27.	1
21.	Тема 22. Підготовка до практичного заняття 28.	1
22.	Тема 23. Підготовка до практичного заняття 30, 31.	1
23.	Тема 24. Підготовка до практичного заняття 32, 33.	1
24.	Тема 25. Підготовка до практичного заняття 34.	1
25.	Тема 26. Підготовка до практичного заняття 30,31	1
26.	Тема 27. Підготовка до практичного заняття 32,33	1
27.	Тема 28. Підготовка до практичного заняття 34.	1
28.	Тема 29. Підготовка до практичного заняття 35,36.	1
29.	Тема 30,31 Підготовка до практичного заняття 37,38	1
30.	Тема 32. Підготовка до практичного заняття 39.	1
Всього		30

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань у дітей.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворою дитиною та її батьками.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: диференційний залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінювання роботи із пацієнтом з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнтом та його батьками, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) формулювання попереднього діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану лікування;
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми

	заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворої дитини та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до диф. заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Відповідь на теоретичні запитання (визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг конкретного захворювання).	3
Складання програми обстеження при конкретному захворюванні.	1
Складання плану лікування і реабілітації при конкретному захворюванні.	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диф.заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач освіти правильно, точно і повно виконав всі завдання білету до диф.заліку, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань.
Добре «4»	Здобувач освіти достатньо повно виконав всі завдання білету до диф.заліку, чітко і логічно відповів на поставлені екзаменаторами запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і буде відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує екзаменатор.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі виконав всі завдання білету до диф.заліку, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не виконав завдання білету до диф.заліку, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання екзаменаторів. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є

фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок.
--

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну успішність та на 50% з оцінки за диф.залік.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Ниже 120

За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

Навчально-методична література:

- Неонатологія: підручник у 3 т. / Т. К. Знаменська, Ю.Г. Антипкін, М.Л. Аряєв та ін.; за ред. Т.К. Знаменської. Львів: Видавець Марченко Т.В., 2020, Т. 1. 407 с; Т. 2.455 с.; Т3. 379 с.
- Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. / за ред. Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса: ОНМедУ, 2017. 280 с.
- Педіатрія: підручник у 2 т. / за ред. Аряєва М.Л., Котової Н.В. Т. 2. Захворювання дітей раннього віку. Пульмонологія. Алергологія. Кардіологія. Гастроентерологія. Нефрологія. ВІЛ-інфекція. Первинна медико-санітарна допомога, 2014. 312 с.
- Педіатрія: навчальний посібник у 2 т. / за ред. М.Л. Аряєва, Н.В. Котової. Т.1. Неонатологія. Гематологія. Ендокринологія. Одеса: ОНМедУ, 2014. 155 с.
- Нефрологія дитячого віку : навч. посіб. / Тетяна Вікторівна Стоєва, Тамара Леонідівна

Годлевська, Оксана Павлівна Никитенко, Максим Володимирович Федін, Катерина Михайлівна Дойкова ; за ред. Тетяна Вікторівна Стоєва. – Одеса : Політехперіодика, 2018. – 181 с.

- Пульмонологія дитячого віку: навч. посібник / Стоєва Т. В., Весілик Н. Л., Соболева К.Б., Ситник В. В., Дойкова К. М.; за ред. Т. В. Стоєвої.— Оде-са: Політехперіодика, 2020.— 222 с.: 59 іл., 88 табл.— (Серія «Путівник з педіатрії»).

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Функціональна диспепсія у дітей раннього віку: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
2. Синдром циклічної блювоти: визначення, класифікація (за Римськими критеріями III), етіологія, патогенез, клініка та діагностика, лікування, профілактика.
3. Кольки та функціональний закріп у дітей раннього віку: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
5. Рахіт. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування. Профілактика рахіту.
6. Гіпервітаміноз D. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування, невідкладна допомога при гострому гіпервітамінозі D, прогноз.
7. Білково-енергетична недостатність у дітей. Визначення, класифікація, клініка, лікування, профілактика, прогноз.
8. Гострі респіраторні інфекції верхніх дихальних шляхів (гострий назофарингіт, гострий фарингіт, гострий ларингофарингіт, гострий трахеїт) у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
9. Гострий обструктивний ларинготрахеїт (круп) у дітей. Етіологія, патогенез, клініка та невідкладна допомога.
10. Терапевтичні заходи при лихоманці та судомах у дітей, хворих на ГРВІ.
11. Гострий бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
12. Гострий обструктивний бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
13. Гострий бронхіоліт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
14. Рецидивуючий бронхіт у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
15. Пневмонії у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика пневмоній у дітей. Прогноз.
16. Гостра дихальна недостатність у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
17. Вроджені вади та хронічні захворювання бронхолегеневої системи у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика. Прогноз.
18. Атопічний дерматит у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика, прогноз. Атопічний марш.
19. Алергічний риніт у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика, прогноз.
20. Кропив'янка у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
21. Бронхіальна астма у дітей. Визначення. Фактори ризику та патофізіологічні механізми розвитку бронхіальної астми. Класифікація, клініка, діагностика, лікування та профілактика бронхіальної астми у дітей, прогноз.
22. Набряк Квінке у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
23. Найбільш поширені ВВС у дітей. Етіологія, класифікація вад серця, гемодинаміка при найбільш поширених ВВС у дітей (дефекті МШП, дефекті МПП, тетраді Фалло, коарктації аорти, стенозі легеневої артерії, аортальному стенозі, транспозиції артеріальних судин та ВАП).
24. Діагностика найбільш поширених ВВС у дітей. Тактика лікаря та прогноз при найбільш поширених ВВС у дітей. Консервативне лікування. Показання до кардіохірургічного лікування.

25. Діагностика та лікування серцевої недостатності у дітей з ВВС.
26. Кардити у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
27. Кардіоміопатії у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
28. Вторинна профілактика інфекційного ендокардиту.
29. Гостра ревматична лихоманка у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, первинна та вторинна профілактика, прогноз.
30. ЮІА: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, реабілітація, прогноз.
31. Реактивні артрити у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
32. Інфекційний ендокардит у дітей: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, первинна та вторинна профілактика, прогноз.
33. Функціональна диспепсія, абдомінальний біль у дітей старшого віку. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
34. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба у дітей старшого віку. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Органічні захворювання стравоходу та шлунку у дітей старшого віку. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
36. Синдром подразненого кишківника та функціональний закріп у дітей старшого віку. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
37. Виразковий коліт та хвороба Крона у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, прогноз.
38. Функціональні розлади жовчного міхура та сфінктера Одді у дітей. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика.
39. Етіологія, клініка, діагностика, лікування та профілактика органічних захворювань біліарної системи у дітей старшого віку.
40. Екзокринна недостатність підшлункової залози у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
41. Панкреатит у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
42. Інфекції сечової системи у дітей. Визначення, класифікація, диференціальна діагностика інфекцій нижніх та верхніх сечових шляхів.
43. Цистити у дітей. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
44. Пієлонефрити у дітей. Визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
45. Гломерулонефрит у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
46. Хронічна хвороба нирок у дітей. Фактори ризику виникнення, етіологія, патогенез, стадії захворювання, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
47. Дисметаболичні нефропатії у дітей. Визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, прогноз.
48. Організація паліативної допомоги дітям з невиліковними захворюваннями.
49. Особливості ведення пацієнтів в термінальній стадії захворювання
50. Консультування в контексті невилікового захворювання. Психологічні, духовні та соціальні питання паліативної допомоги дітям з невиліковними захворюваннями.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунпрофілактики: підручник / С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко, Л.В. Беш та ін. — 8-е видання. — К.: ВСВ «Медицина». — 2021. — 592 с.
2. Крючко Т.А., Абатуров А.Е., Кушнерева Т.В. Педіатрія: підручник (ВНЗ IV р. а.); під ред. Т.А. Крючко, А.Е. Абатунова. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 224 с.

3. Невідкладні стани в педіатричній практиці: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, лікарів-інтернів. — 2-ге вид. Рекомендовано МОН, Рекомендовано вченою радою НМУ ім. О.О. Богомольця / Марушко Ю.В., Шеф Г.Г. та ін. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 440 с.
4. Педіатрія: підручник для студ. вищих навч. закладів IV рівня акред. / за ред. проф. О. В. Тяжкої. Вид. 5-те, випр. та допов. Вінниця: Нова Книга, 2018. 1152 с.: іл.
5. Nelson text book of pediatrics, 2 volumeset.Edition:21st, 2019.PDF format.<http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/>.
6. Нефрологія дитячого віку : навч. посіб. / Тетяна Вікторівна Стоєва, Тамара Леонідівна Годлевська, Оксана Павлівна Никитенко, Максим Володимирович Федін, Катерина Михайлівна Дойкова ; за ред. Тетяна Вікторівна Стоєва. — Одеса : Політехперіодика, 2018. — 181 с.
7. Пульмонологія дитячого віку: навч. посібник / Стоєва Т. В., Весілик Н. Л., Соболева К.Б., Ситник В. В., Дойкова К. М.; за ред. Т. В. Стоєвої.— Оде-са: Політехперіодика, 2020.— 222 с.: 59 іл., 88 табл.— (Серія «Путівник з педіатрії»).

Додаткова:

1. Наказ МОЗ України від 14.09.2021 р. № 1945 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної медичної допомоги «Інтегроване ведення хвороб дитячого віку».
2. Наказ МОЗ України від 28.03.2020 р. № 722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)».
3. Наказ МОЗ України від 23.04.2019 р. № 958 «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів».
4. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 р. №1269 «Екстрена медична допомога: новий клінічний протокол».
5. Наказ МОЗ України від 20.03.2008 р.№ 149 «Про затвердження Клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років».
6. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 р. № 868 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги бронхіальна астма у дітей».
7. Наказ МОЗ України від 16.05.2016 р. № 449 (у редакції наказу МОЗ України від 02.07.2016 р. № 655)«Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини».
8. Наказ МОЗ України від 04.07.2016 р. № 670 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги atopічний дерматит».
9. Наказ МОЗ України від 21.06.2016 р. № 613 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги вірусний гепатит в у дітей».
10. Наказ МОЗ України від 18.07.2016 р. № 729 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги вірусний гепатит С у дітей».
11. Наказ МОЗ України від 15.07.2016 р. № 723 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги муковісцидоз».
12. Наказ МОЗ України від 08.06.2015 р. № 327 «Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги кашель у дітей віком від шести років».
13. Наказ МОЗ України від 30.12.2015 р. № 916 «Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги медикаментозна алергія, включаючи анафілаксію».
14. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 р. № 709 «Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги залізодефіцитна анемія».
15. Наказ МОЗ України 08.10.2013 р. № 866 «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги неходжкінські лімфоми та лімфома Ходжкіна».
16. Наказ МОЗ України від 23.11.2011р. № 816 «Використання методів діалізоної терапії у дітей з гострою та хронічною нирковою недостатністю, гострим отруєнням речовинами нефротоксичноїдії. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Третинна медична

допомога».

17. Атопічний дерматит. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах, 2016.
18. Вірусний гепатит С у дітей. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах, 2016.
19. Капліна Л.Є., Аряєв М.Л., Котова Н.В. Лікувальне харчування ВІЛ-інфікованих дітей з ознаками затримки фізичного розвитку. *Сучасна педіатрія*. 2010. № 2(30). С. 37–38.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua>– Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / AmericanMedicalAssociation
3. www.oapn.od.ua- ГО "Одеська Асоціація лікарів-педіатрів та неонатологів"
4. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
5. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
6. <http://bma.org.uk>– Британська медична асоціація
7. www.gmc-uk.org- General Medical Council (GMC)
8. www.bundesarztekkammer.de – Німецька медична асоціація
9. https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/ - Міжнародна асоціація педіатрів / InternationalPediatricAssociation (IPA)